

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

SPONSOROWA WYNIK Rocznik rb. 6, półrocznik rb. 3, kwartalnik rb. 1 k. 50; miesięcznik kop. 30, wraz z przesyłką pocztową lub odsoszeniem do domów. Zagnatka za marżami pocztowymi, dopłać się miesięcznie kop. 60.

Ważne ogłoszenia Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem z. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 8, za wyjątkiem Najtańsze ogłoszenie kop. 25. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej.

REDAKCYJA I ADMINISTRACJA Częstochowa, II-ga Aleja № 38—Telefon № 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesować czytelników w wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8-10 wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesować czytelników w wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8-10 wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Fillie: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie u p. A. Włuszczaka. Cena pojedynczego numeru kop. 3.

UWAGA: Ogłoszenia przyjęte po godzinie 6-tej wieczorem kosztują 50 procent drożej.

II-ga Aleja № 38. — Tel. № 497.

TEATR „URANJA”

Program od soboty 15 do poniedziałku 17 Lutego 1913 r. (włącznie)

Tajemnica państwowa

MARKIZ w. SPÓDNICY (Komedja w kolorach.)
ZAZDROSNY MĘŻULEK (komiczny.)
KRONIKA WSZECHŚWIATOWA. Przegląd chwili bieżącej. (z natury)

NA SCENIE
Występy Towarzystwa Artystów polskich pod dyktando Wł. Kisielewskiego

Koniec świata

Krotkowidła w 1-ym akcie
Zmiana programu we wtorki i soboty

TEATR „GŁOSY” w Rzemieńskiego
II Aleja № 43
Telefonu 4-77.

Program od soboty 15 do wtorku 18 Lutego 1913 roku (włącznie)

Serce kobiety

Prześliczny dramat w kolorach, w 3-ch częściach

Część I-a: Życie młodych artystów II. Bal akademików. III. Obraz Gabrieli

KUBUS LÓWIRYBY Dziennik Pathé Nr. 200b (komiczny.)
Ilustracja chwili bieżącej.

NAD PROGRAMEM Dział Kabaretowy.
W Fotoplastykonie. Mieszanie

II-ga Aleja № 19. Kinematograf

Telefon 334. **TEATR PARYSKI**

PROGRAM Od Soboty 15 do Poniedziałku 17 Lutego 1913 roku (włącznie)

Półwysep Sirmon (z natury) — Pacjent z prowincji (s. b. k.)

Rywal Nieba

(SZATAN) Epokowy obraz w 4-ch częściach

Wesoly Konkurent Farsa w 1-ym akcie St. Dobrzańskiego

Regina Mamłokówna
Lekarka-dentystka
Teatralna 18 m. 8.
Przyjmuje od g. 9-1 rano i od 3-7 w

LEKARZ DENTYSTA
Br. Muszyński
Przyjmuje codziennie od 9-1 r. i od 3-7 w.
Specjalność: złote plomby, złote sępy, sztuczne, korony złote i t. d.
Aleja III-cia № 67 I-sze piętro, Telefon № 149.

Doktor
Paweł Broniatowski
Nawy Rynek № 3. — Telefon № 34.
ChOROBY SKÓRY i WYCIĄGNIĘCIA. Przyjmuje od 9-11 rano i od 3-7 p. p. Poniżej od 7-9 po południu.
Specjalne wstrzykiwanie wrodziny. Salswarzanu (HATA 606 i 914.)

Leczenie zębów i jamy ustnej
LEKARZA DENTYSTY
Michała GREJNIECA
I Aleja № 10 I-sze piętro, Tel. № 168
Przyjmuje chorych codziennie od 9-tej r. do 9-tej wiecz. Wyimowanie zębów bez bólu. Plomby. Zęby sztuczne bez podniebiania.
Uwaga: Ceny stałe, niskie dostępne i dla najmniej zamożnych.

Lekarz-Dentysta
Artur Broniatowski
Przyjmuje codziennie od godz. 9-tej do 1-iej po południu i od 3-iej do 7-iej wieczór.
ChOROBY ZĘBÓW i jamy ustnej.
WYCIĄGNIĘCIA zębów bez bólu.
ZĘBY SZTUCZNE
I-sza Aleja № 8, dom p. Ryg. chęj I-sze piętro, tel. fon № 464.

PIWA-EXPORTOWE, PILZENSKIE, STOLOWE, FENIX-K. SZWEDE = CZĘSTOCHOWA

Dr. Szummer
w Częstochowie.
Przyjmuje chorych ulica św. Barbary Nr. 2.

Kafle i roboty zdunskie
L. NIEPRZECKI i S-ku
w Częstochowie, Teatralna 34, telefon 324.

Jedynie wyjście.

Ani wczoraj, ani dziś nie otrzymaliśmy wieści o zwycięstwach armii związkowych na linii Czatalda — Gallipoli, natomiast informują nas „via Paryż”, że Turcy tak skutecznie opierają się w Adrianopolu szturmom bułgarskim, że narazie mowy niema o jego rychłym zwycięstwie. Turkom podobno wpadły z powietrzem do rąk jakieś tom wyrwane im poprzednio pozoje. Z tego wszystkiego widać, że obie strony tylko są w stanie nękać się wzajemnie, i że żadna nie posiada dostatecznej siły do odalenienia stanowczego zwycięstwa. Armia związkowa nie może liczyć na spieszne przedarcie się przez obwarowania Czataldy ku Stambułowi, a armia turecka marzyć nie może o danju odsieczy Adrianopolu. Taki jest stan na wschodnim terenie walk bałkańskich. Na zachodnim jest cokolwiek inaczej. O ile wczorajszych i dzisiejszych depesz, i to, że Zrodeł nie tureckich, lecz serbskich, sądzić można, to niedługo heroiczne wojsko czarnogórskie króla Mikolaja mogię sobie wykopie u podnóża fortoz skutaryjskich, Hekatomby otiar. Zwycięstwo jakiegoś wzgórze Bardanjoli kosztowało Czarnogórców aż 3,000 ludzi. Straszne rzeczy! Podobno czarnogórski korpus oficerski nie zdziślatkowany, lecz wybity został do nogi. Na nie bohaterstwo, na nie dzielność przysłowio-wa Czarnogórców; nie mogą wziąć szturmem Skutaryjskiej twierdzy. Nie mają dział obłężniczych, nie znają widać i sztuki obłężniczej, wreszcie jest ich za mało. Tragedja Czarnogórców staje się tem większa, iż im Austria szregowo zapowiada, że nawet gdyby forteczę zdobyli, muszą ją oddać Albańczykom. Cóż Skutari, które Serbowie nazywają „Skodarem, było kiedyś serbskiem, dziś jest albańskiem. Dziś Czarnogórcy chcą zabrać, ponieważ przypinane im zostało w układzie, włączającym państwa bałkańskie w ligę. Dziwić im się nie można: Cetynja jest wsią w porównaniu ze skutaryjskim grodem.

Jakże będzie? A będzie trwał dalszy rozlew krwi, jeżeli mu nie położy kresu zwycięstwo Adrianopola lub waise jakie zwycięstwo armii ligi nad armją turecką. Ale perspektywa tego zwycięstwa odległa. Wojna się przedłuża ponad miarę. Jeszcze z tydzień, dwa, a państwa bałkańskie zalowają poczną, iż nie zawarły przymierza w Londynie. Nie zawarły go, ale zawrzeć mogą wkrótce, jeżeli mocarstwa wystąpią ze szczerą chęcią pośredniczenia.

Intervencja europejska — to jedyne wyjście i dla ligi bałkańskiej i dla Turcji. Zastanawiali się nad tem przedwczoraj ambasadorowie londyńscy, ale wiadomo jednak z jakim skutkiem. Skutek byłby jednak dobry, gdyby mocarstwa szczerze chciały pokoju, gdyby nie miały seperatywnych dążeń, gdyby nie szukały każde z osobna specjalnych dla siebie korzyści. Niema jednolici między mocarstwami i dlatego na Bałkanach, dalej się chrześcijanie z muzułmanami zabijają! Antagonizmy się zaostrzają, różnice międzypaństwowe stają się większe. Palatywy pokojowe nie odniosły skutku. Sytuacja ogólna coraz groźniejsza i coraz bardziej zagadkowo się przedstawia, zwłaszcza, kiedy zrozumiano, że misja ks. Hohenzollego doprowadzi raczej do naprężenia niżeli do odprężenia austro-rosyjskich stosunków. O demobilizacji austriackiej mowy nawet niema. owzem zapowiadają w Wiedniu i w Berlinie perspektywy większych zbojez. Na to nie omyślnie odpowiedzieć w tym samym duchu Rosja i Francja. Jest źle, jeżeli nawet taka ostrożna g a z e t a, jak ministerjalny „Temps” powiada, że jest źle. Jest źle, ponieważ nawet zwykłe pokojowe tendencja owiany organ wysokiej finansjery niemieckiej „Frankfurter Zing”, jest o pokoju splewać przestaje.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukarski
WYKONYWA RZEZBY POKRZY, ROBOTY Sztukarskie i KOSCIELNE.
Częstochowa Aleja III-cia dom **KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI**
Wzniesiony Egz. od r. 1887. Telef. 260
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stożki mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny Najprzystępniejsze.

gorzenie to wpłyną w dalszym mierze...
parlamentem a rządem. Partja liberalna
żąda energicznego postępowania w stosunku do Bulgarii.

KRONIKA.

Rekolleksje u św. Barbary

Dzisiaj w poniedziałek 17 lutego po mszy św. odprawionej o godz. 9 rano rozpoczęła się trzydniowe rekolleksje, które podzielnie t. j. w poniedziałek, wtorek i środę trwać będą o godz. 9 pół rano do południa, a po południu od godz. 2 do 5.

We czwartek 20 b. m. miejscowi oraz zaproszeni kapłani z okolicy słuchać będą rekolekcyjnych spowiedzi.

Rekolleksje w kościełku św. Marii.

Przypominamy, że wczoraj 16 bm. w kościełku „Imienia Marii” o 4 po poł. punktualnie rozpoczęły się doroczne rekolleksje dla młodych wszelkiego stanu i wieku. Ćwiczenia trwać będą do śniadania włącznie do godz. 8 rano, a po południu rozpoczną się będą o g. 4. Dla kobiet podobne ćwiczenia — od 3 godzin do 5.

Rekolleksje „Dziwny”.

Zwyczajem dorocznym staraniem zarządu Stow. rekolekcyjnych „Dziwnia Częstochowska” pod przewodnictwem ks. kanonika Fulmana, odbędzie się rekolleksje dla członków Stow. i dla pań pracujących w sklepach i t. p. Rekolleksje te rozpoczyna się w środę 19 b. m. punktualnie o godz. 7 i wieczorem w sali parafialnej przy kościele św. Zygmunta i trwać będą do niedzieli. Wpraszają się zwierzchniczki i zwierzchników o uwolnienie od zajęć swych współpracowniczek na wyżej wymienione rekolleksje.

Z Częstochowskiego Kościoła Ziemianek.

Jutro wtorek, dn. 18 b. m. w sali biblioteki parafji św. Zygmunta odbędzie się miesięczne zebranie Częstochowskiego Kościoła Ziemianek.

Poświęcenie „Rzemieślnika”.

Zwów na drodze kooperatywy uczyniłszy krok naprzód; wczoraj o godz. 6 po południu ks. kan. M. Fulman wobec świeżo zebranych przedstawicieli świata rzemieślniczego, przemysłowego, handlowego tudzież prasy dokonał poświęcenia sklepu własnego kooperatywy z siedzibą przy ul. Mikołajewskiej Nr. 1. Przed dokonaniem aktu religijnego ks. kanonik wygłosił przemowę, przypominając w niej generację tej pozytywnej planówki; wyłoniła się ona ze Stowarzyszenia Rzemieślniczo - Przemysłowego, które już przedtem stworzyło nieocenione w doniosłości kursy dla terminatorów. Kursy te dają niezbędne w dziejących czasach rzemieślnikowi wykształcenie, którego dawne pokolenia, nie z własnej woli, a więc bez ujęcia do siebie, nie otrzymały. Kooperatywa ta sama wypetlniła inną lukę, dając pośród swoich zbyt własnej wytwórczości, a więc wśród swoich też zostawiając zyski. W końcu przemówienia ks. kanonik przeszedł kierownikom nowej kooperatywy przed wrogiem tego rodzaju przedsięwzięć — kredytem. Wreszcie odczytano depeszę nadesłaną w chwili otwarcia przez prezesa Częstoch. Tow. „Rzemieślniczego” do szefa Oddziału dr. J. Pietrasiewicza.

Sklep, zaopatrzony obficie we wszystkie artykuły i narzędzia, niezbędne naszym rzemieślnikom niewątpliwie będzie wrótce jedynym źródłem w którym będą w nie zaopatrywać.

Z zebrania „Samopomocy I-oj”.

W niedzielę o godz. 1 po poł. w sali parafialnej przy kościele św. Barbary odbyło się ogólne zebranie członków Stowarz. spółdzielczego „Samopomocy I-oj”.

Pomimo kilkakrotnych ogłoszeń odciecznych było członków zaledwie do 50, co świadczy, jak zaznaczył słusznie prezes na zebraniu lustrator p. Bugajski, o dziwnej obojętności ogółu członków na sprawy, dotyczące ich własnego dobra. Zebraniu przewodniczył proboszcz parafji św. Barbary, ks. kan. Sowiński, zaprosiłszy na asessorów ks. Nowińskiego i p. Bugajskiego. Obrady rozpoczęły od sprawozdania

z całorocznej działalności Stowarzyszenia, które odczytał p. Bugajski, omawiając zarówno dodatnie, jak i ujemne jej strony. Do ujemnych słusznie zalicza lustrator przede wszystkim zamale poparcie sklepa przez członków, więcej bowiem kupują w nim obcy, niż członkowie.

Ze zbyt dużym wydatkiem uważa lustrator rb. 50 premii ubezpieczeniowej od sklepu, którego wartość całkowita przedstawia rb. 3.000. Także wydatek na pensję personelu, według lustratora, widać być mniejszy. Zarzut ten odparto tem, że pensji rb. 30 miesięcznie niepodobna uważać za wygórowaną. Tu wywodziła się dyskusja między lustratorem a sekretarzem zarządu stowarzyszenia usprawiedliwiającym kwestionowane pozycje.

Z kolei przedłożono zebrańmy budżet na bieżący rok 1913, który po krótkiej dyskusji zatwierdzono.

Następnie poruszono sprawę zwłok w uruchomieniu piekarni współdzielczej, wyjaśnioną zresztą na niedzielnej konferencji kooperatywy, odbytej jednocześnie w sali parafialnej przy kościele św. Zygmunta.

Wreszcie przystąpiono do wyboru nowych członków zarządu na miejsce trzech ustępujących, mianowicie na miejsce pp. Hillera, Kubickiego i Słomczyńskiego. Wybrano na ich miejsce pp. Lompego, Bańskiego i Rodziłana. Przewodniczącą ks. proboszcz przed zamknięciem zebrania złożył ustępującym członkom zarządu szczerą podziękowanie za niestrudzoną w ciągu lat 6 ciu pracę dla dobra stowarzyszenia, zaznaczając, że ustępują oni tylko dlatego, żeby dać możność przystąpienia do zarządu nowym siłom i zainteresowania tem szerszymi kręgami mieszkańców. Następnie ks. kan. Nassalski wnieśli nowo wstępującym członkom zarządu i życzył im, aby ich praca była również pożyteczną dla instytucji, przynosząc równie dobre owoce.

Na tem zebranie o godz. 3 po poł. zamknięto.

— Zebranie częstoch. kasy pogrzebowej

W niedzielę 23 b. m. o godz. 3 po południu w sali Strazy ogniej ochotniczej (Mikołajewska nr. 23) odbędzie się zwyczajne walne zgromadzenie członków częstoch. Kasy pogrzebowej. Porządek dzienny obejmuje: 1) wybór przewodniczącego zebrania, 2) sprawozdanie za rok 1912, 3) sprawa otwarcia II grupy, 4) wybór 4 członków zarządu, 4) członków komisji rewizyjnej, oraz tytuł zastępców i 5) wnioski członków.

— Zebranie roczne Stow. Rzem. Przemysłowego.

W niedzielę 23 b. m. o godz. 3 po południu w lokalu własnym Stowarzyszenia Rzemieślniczo - Przemysłowego, Aleja I nr. 9 odbędzie się walne roczne zebranie jego członków.

— Fałszywy alarm.

Wczoraj, o godz. 11 i pół przed południem wezwano telefonicznie pogotowie częstoch. Strazy ogn. ochotniczej do domu Szeffera przy ul. Warszawskiej, lecz, jak się okazało, był to znów tylko „figiel” jakiejś nieuspoleconej jednostki. bowiem w pomieszczeniu domu nie palilo się.

— Kradzież.

Wczoraj po południu przybytemu z m. Łodzi p. J. Gregorowi ukradziono w cukierni W. Jackowskiego czapkę fokaową, wartości rb. 32.

— Z 9 i 10 odczytu o Mickiewiczu.

Treścią dwóch ostatnich odczytów prof. L. Pomian-Biesiekterskiego, poświęconych twórczości Mickiewicza, był „Pan Tadeusz”. Jest to najwiśsze arcydzieło poety, ukoronowane w Paryżu r. 1834, w lutym; prelegent porównał Zosię z Nauzykąją Homera, odczytując odpowiednie ustępy z 6 pieśni Odyssei i Pana Tadeusza. Główną postacią eposu Mickiewiczowskiej jest Jacek Soplica, o nim też była mowa przedwyszkstem.

Wspaniałą i potężną postacią jest klucznik Gerwazy, zwłaszcza podczas spowiedzi Jacka. Pan Tadeusz i Zosia w przeciwstaw-

wieniu do hr. Horeszki i Telfmasy to dwa prześlizne typy szlacheckie, pełne prostoty i wdzięku. Książd Robak jest uosobieniem bohaterstwa i poświęcenia dla Ojczyzny. Młodość jego to cykl reminiscencji z życia poety.

Jacek Soplica przypomina niekiedy Gustawa, jakkolwiek sposób wyrażania uczuć w „Dziadach” jest odrębny.

Obadwa ostatnie odczyty z serii „O Mickiewiczu” wzbudziły szczerą zapal i uznanie wśród słuchaczy, którzy dłużej, niż zwykle oklaskiwali prelegenta.

— Wystawa lalek i zabawek.

Nowopowstała w Częstochowie staraniem Towarzystwa Opieki Szkolnej wystawa lalek i zabawek, jak było do przewidzienia, wzbudziła duże zainteresowanie nietylko w samej Częstochowie, ale nawet w bliższej i dalszej okolicy.

Dowiadujemy się, że Piotrków przysła swoje eksponaty, mianowicie wyroby dzieci z ochronek. Ziemiarki z powiatów częstochowskiego i radomskiego również przyjmują udział i obecnością wystawę.

Jutro t. j. we wtorek odbędzie się w hotelu Angielskim zebranie pań celem omówienia niektórych spraw, związanych ze sprawą urzędzenia i otwarcia wystawy.

— Zebranie kasy Pożyczkowo-Oszczędni w Kłobucku.

W niedzielę 23 b. m. o godz. 1 po poł. odbędzie się ogólne zebranie członków kasy pożyczkowo-oszczędnościowej w Kłobucku celem wysłuchania i zatwierdzenia sprawozdania za rok 1912 oraz uchwalenia budżetu na rok 1913. Za dowód wejściowy służyć będzie książeczka członkowska, przyczem osoby wykluczone z towarzystwa dopuszczane na zebranie nie będą.

OGŁOSZENIE. Od marca potrzebny zdolny majster piekarski do prowadzenia piekarni stowarzyszoną sklepom katolickim. Wiadomość Szkoła Nr. 6.

Advertisement for Carmelki „Laxin” by D-ra Maksa Heima, featuring an illustration of a train and text describing its benefits as a digestive aid for children and adults.

